
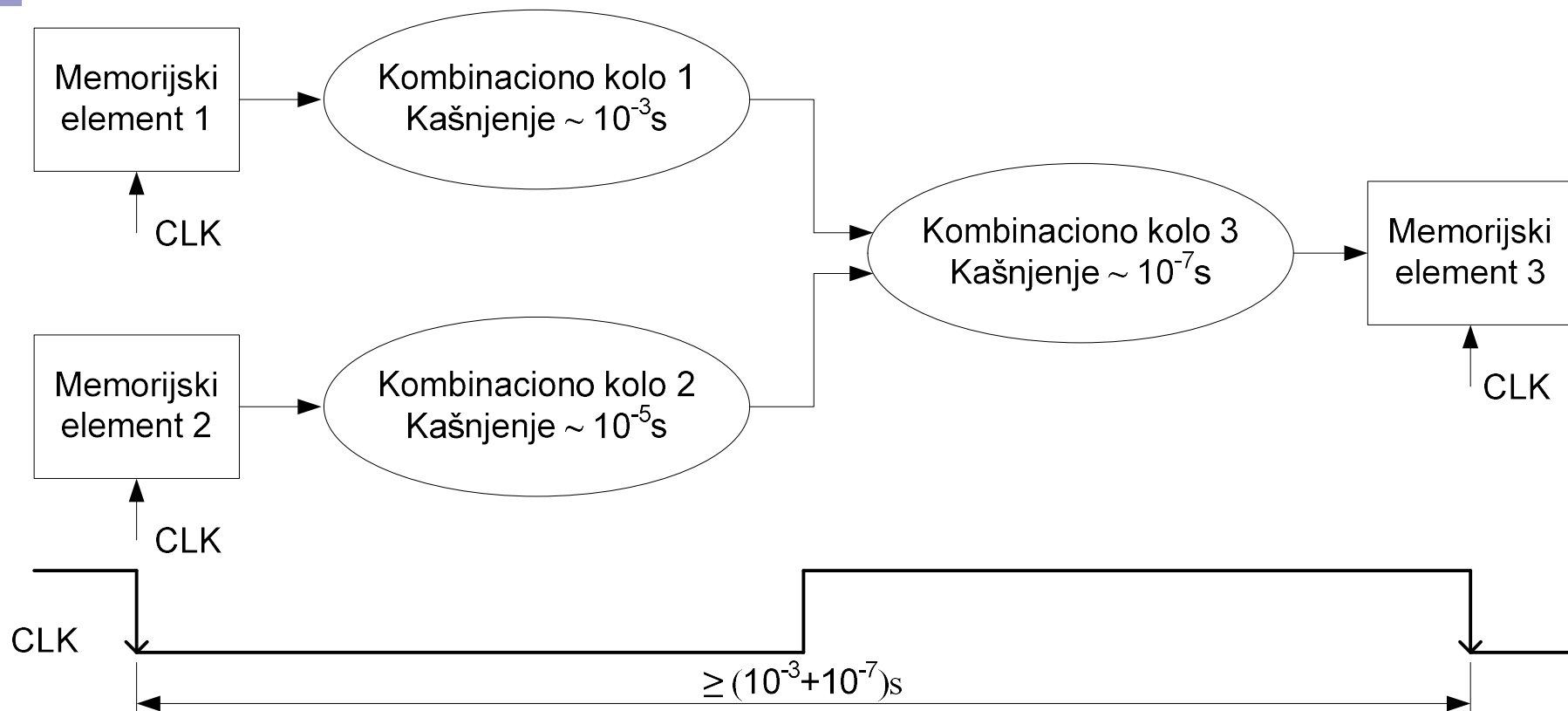

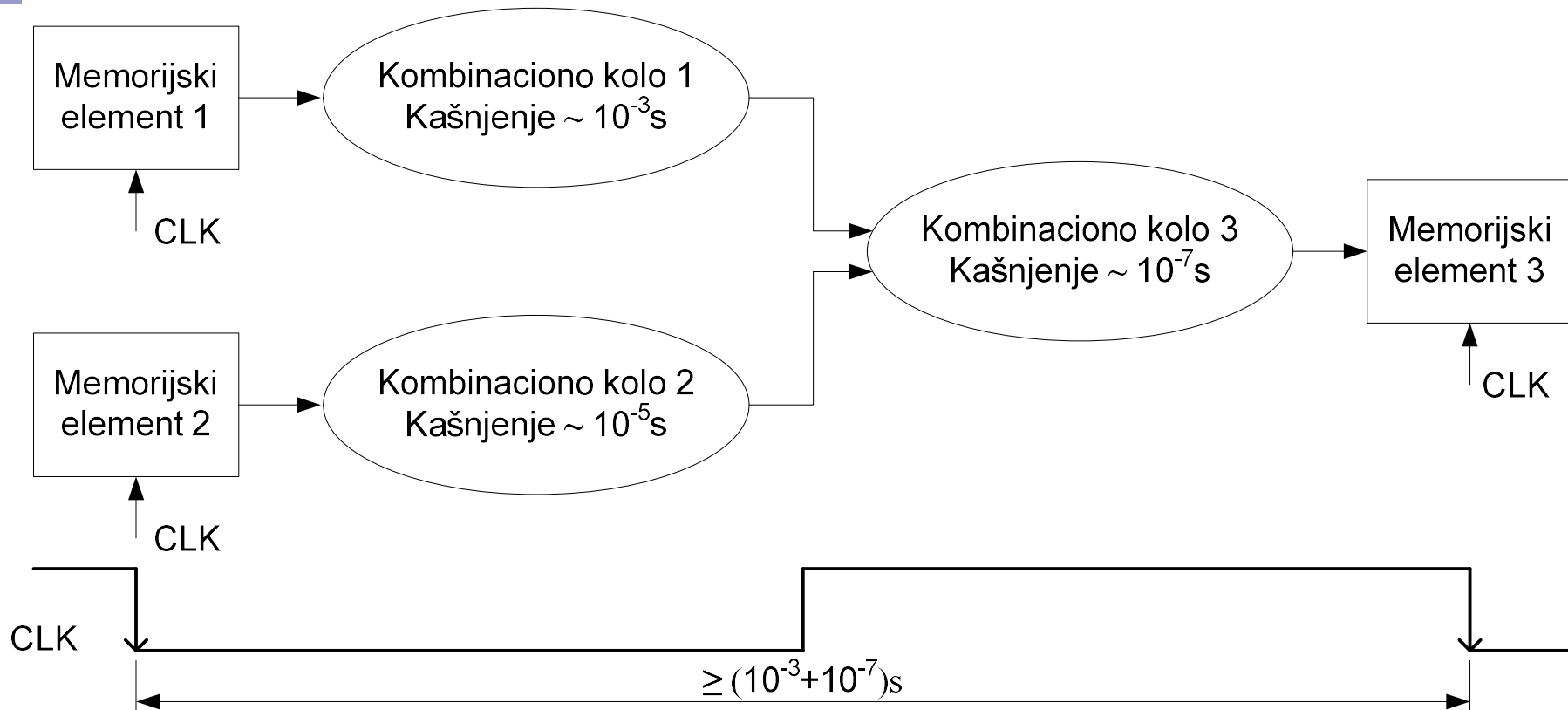
Osnovi računarstva I

**Osnovni digitalni sistemi
(leč i flip-flop)**

-
- Do sada smo posmatrali tzv. ***idealni slučaj***: Kolo reaguje u istom trenutku kada se promijeni signal na ulazu
 - Medjutim, prolaskom ulaznog signala kroz jedno ili veći broj logičkih kola unosi se određeno vremensko **kašnjenje !!**
 - Kašnjenja po jednom elektronskom elementu obično su veoma, veoma mala, reda veličine nekoliko nanosekundi (10^{-9} s)
 - Prolaskom signala kroz veliki broj elektronskih elemenata ukupna kašnjenja mogu postati značajna
 - **Da bi sistem ispravno funkcionisao nekada je potrebno uvesti kontrolni signal !!**
 - Često se u mrežama koriste memorijski elementi – kod njih je naročito važna kontrola upisa
 - Osnovni memorijski elementi su ***leč (latch)*** i ***flip-flop***
 - Pomoću osnovnih memorijskih elemenata grade se složeniji memorijski elementi, npr. ***registri***

- Pomoću kontrolnih signala vrši se **sinhronizacija** između mreža različitog stepena složenosti, odnosno mreža koje unose različita kašnjenja
- Sinhronizacija se najčešće vrši pomoću kontrolnog signala u obliku periodične povorke pravougaonih impulsa, koju generiše vremenski nezavisni uređaj, a koja se naziva **takt** (eng. Clock – CLK)
- **Uzlazna** i **silazna** ivica taktnog impulsa

- Takt se kreira tako da omogući izvršavanje najduže akcije u sistemu (akcija koja unosi najveće kašnjenje) za vrijeme trajanja jednog taktnog intervala
- Zbirno kašnjenje kombinacionih kola 1 i 3 (kao veće od zbirnog kašnjenja kombinacionih kola 2 i 3) određuje vremensko ponašanje sistema, odnosno trajanje takta

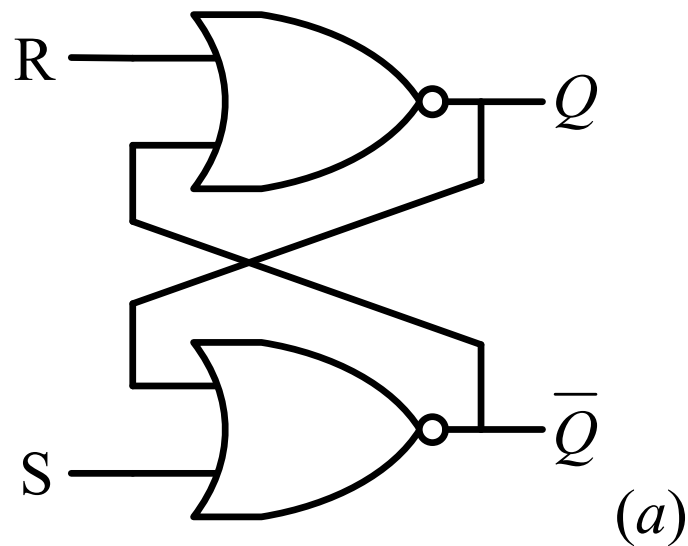

OSNOVNI MEMORIJSKI ELEMENTI

– LEČ I FLIP-FLOP –

- **Osnovni memorijski element predstavlja jedinicu memorije koja može čuvati jedan bit informacije**
- Memorijski element kod kojeg se sadržaj mijenja sa promjenom nivoa signala na njegovim ulazima, bez uticaja bilo kakvog kontrolnog signala, u literaturi se obično naziva **leč** (eng. *latch*)
- Ako postoji kontrolni signal koji će upravljati procesom upisivanja u leč, onda se takav leč naziva **upravljivi leč**.
- Obično se u upravljivi leč može upisivati kada je kontrolni signal na nivou logičke jedinice
- U praksi je često potrebno da se upis u memorijski element izvršava u tačno određenim, diskretnim vremenskim trenucima koji su određeni promjenom stanja kontrolnog signala (uzlazna ili silazna ivica takta)
- Memorijski elementi koji reaguju na ivicu kontrolnog signala nazivaju se **edge-triggerred flip-flopovi**

RS LEČ

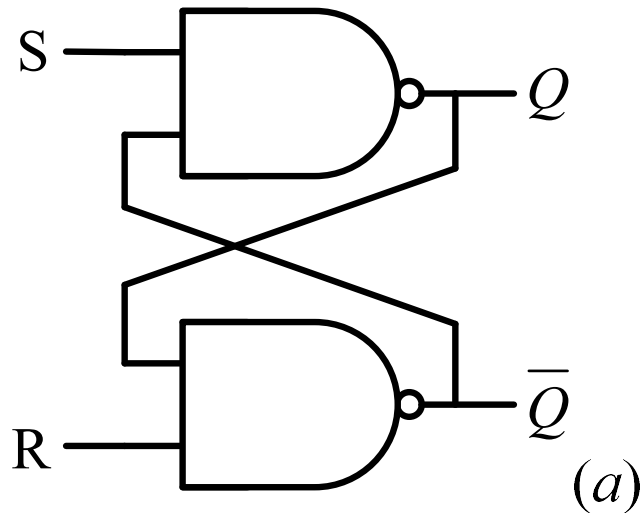

R	S	Q_{t+1}	\bar{Q}_{t+1}	
0	0	Q_t	\bar{Q}_t	← Zatečeno stanje
0	1	1	0	← Set
1	0	0	1	← Reset
1	1	0	0	← Nedef. stanje

(b)

- Varijanta 1: upotrebom logičkih **NILI** kola

RS LEČ

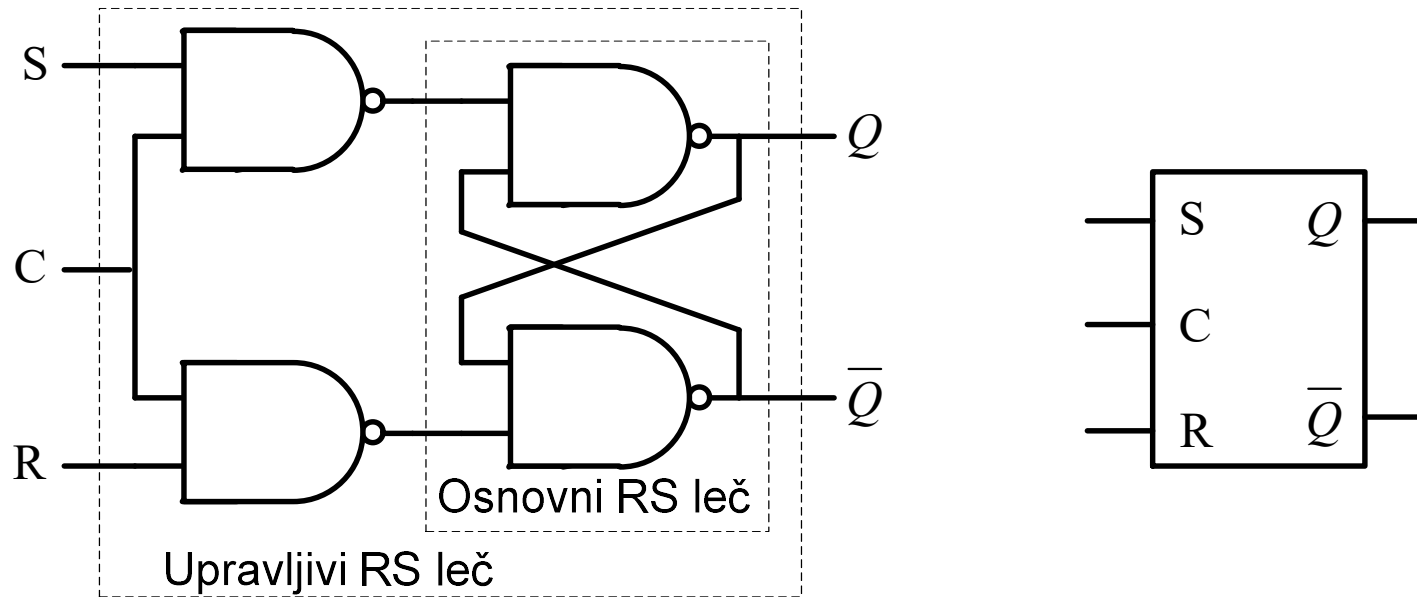

R	S	Q_{t+1}	\bar{Q}_{t+1}	
0	0	1	1	← Nedef.stanje
0	1	0	1	← Reset
1	0	1	0	← Set
1	1	Q_t	\bar{Q}_t	← Zatečeno stanje

(b)

- Varijanta 2: upotrebom **NI** kola
- Inverzna (negativna) logika na ulazima:
Signali R i S su aktivni kada su na nivou logičke nule
- Iz gore navedenog razloga, RS leč sa međusobno povezanim NI kolima u literaturi se često naziva $inv(R)inv(S)$ leč

UPRAVLJIVI RS LEČ

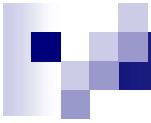

Osnovni:

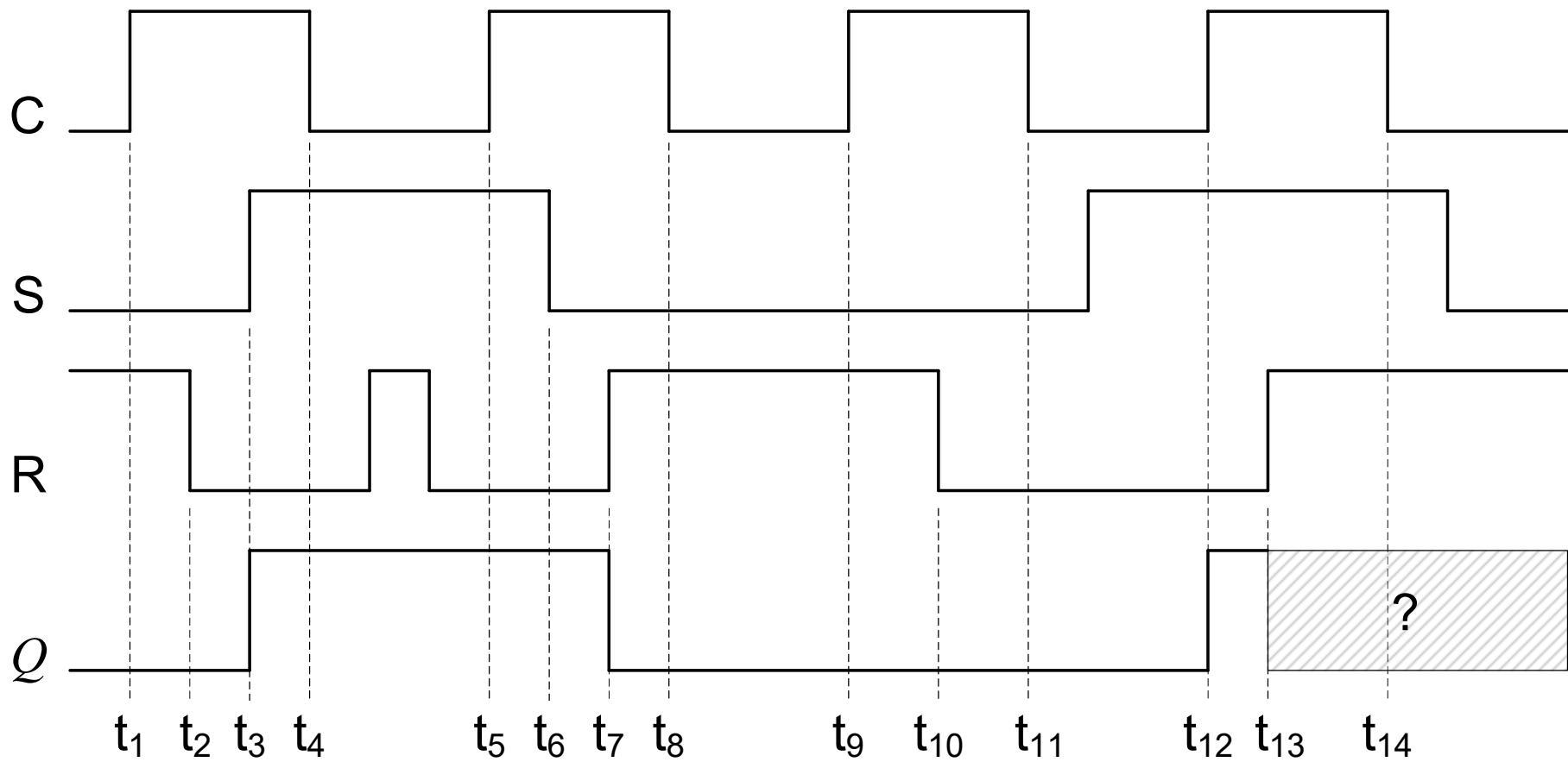
R	S	Q_{t+1}	\bar{Q}_{t+1}	
0	0	1	1	← Nedef. stanje
0	1	0	1	← Reset
1	0	1	0	← Set
1	1	Q_t	\bar{Q}_t	← Zatečeno stanje

Upravljivi:

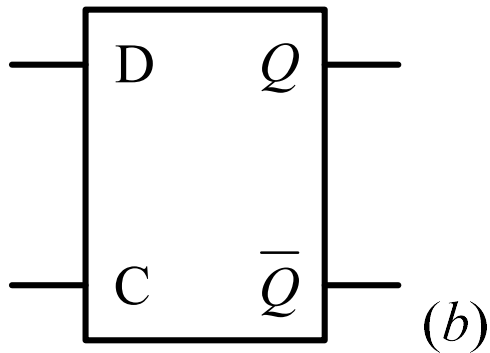
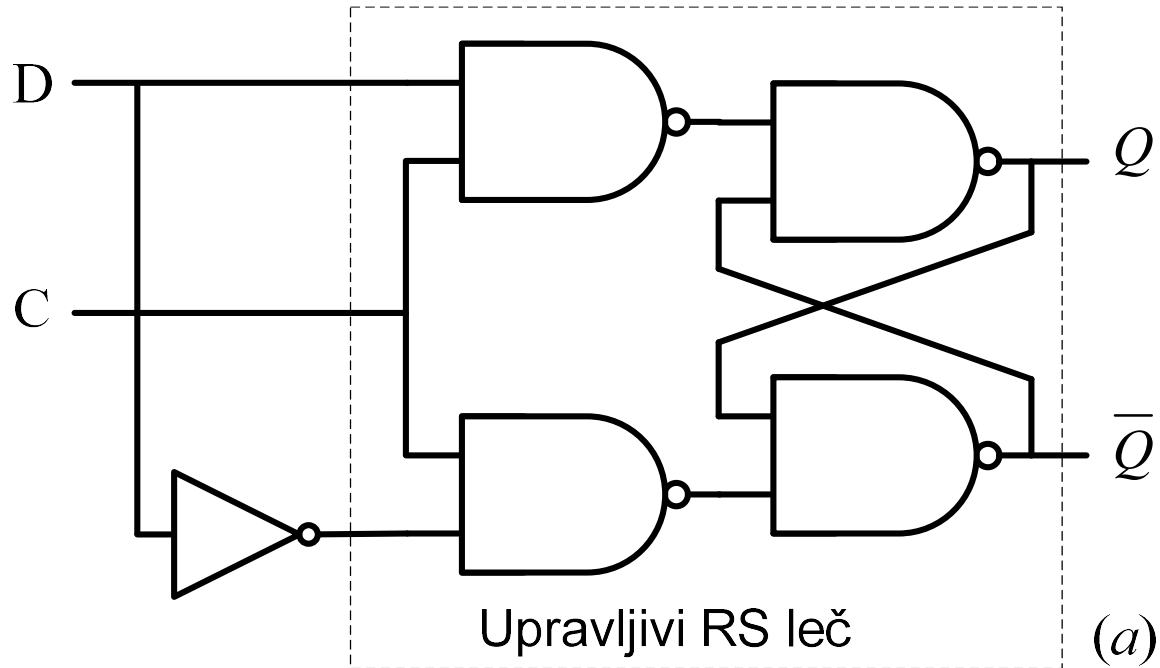
C	R	S	Q_{t+1}	
0	X	X	Q_t	← Zatečeno stanje
1	0	0	Q_t	← Zatečeno stanje
1	0	1	1	← Set
1	1	0	0	← Reset
1	1	1	Nedef.	← Nedef. stanje

■ Primjer:

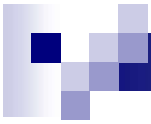

UPRAVLJIVI D LEČ

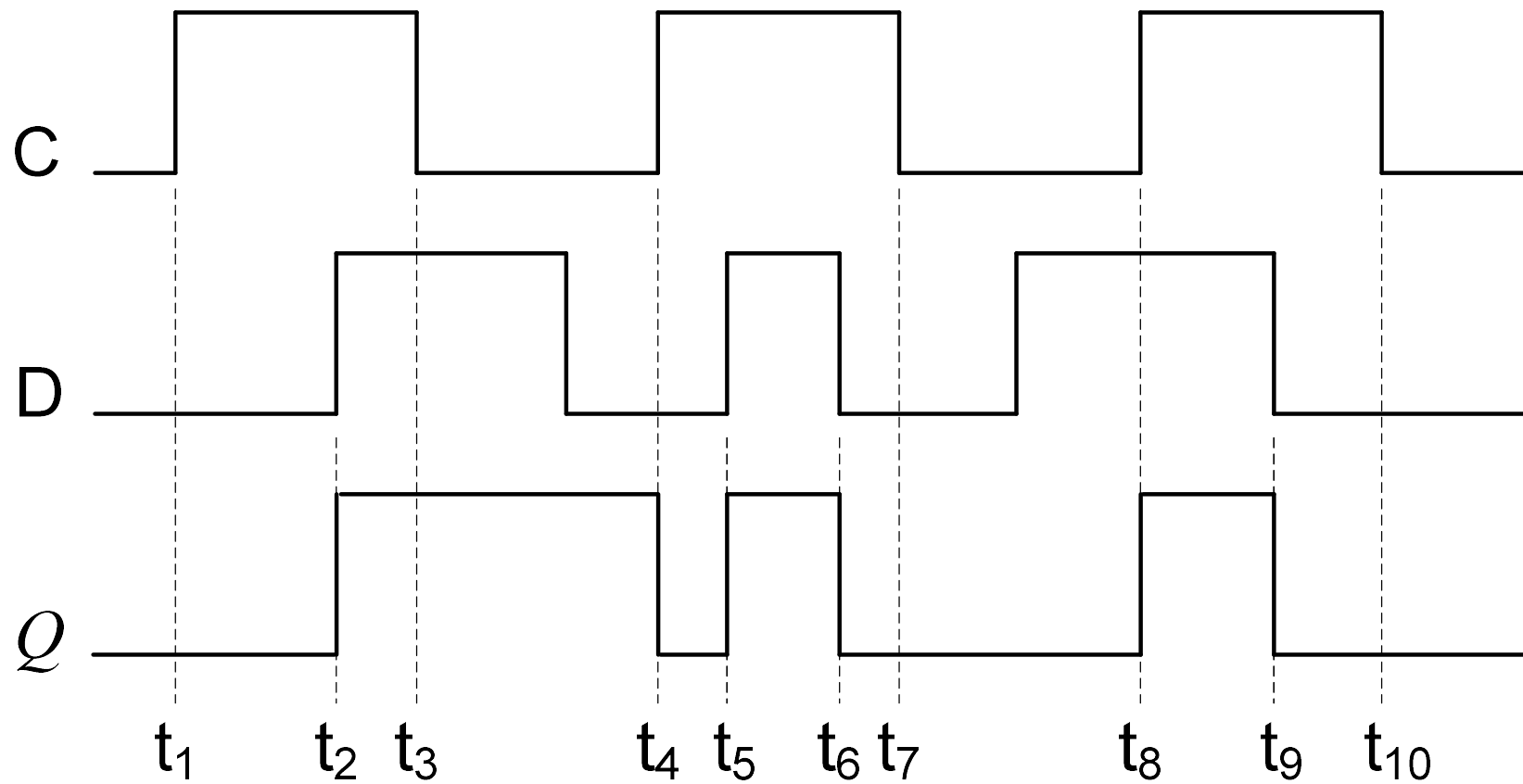

C	D	Q_{t+1}	
0	X	Q_t	← zatečeno stanje
1	0	0	← Reset
1	1	1	← Set

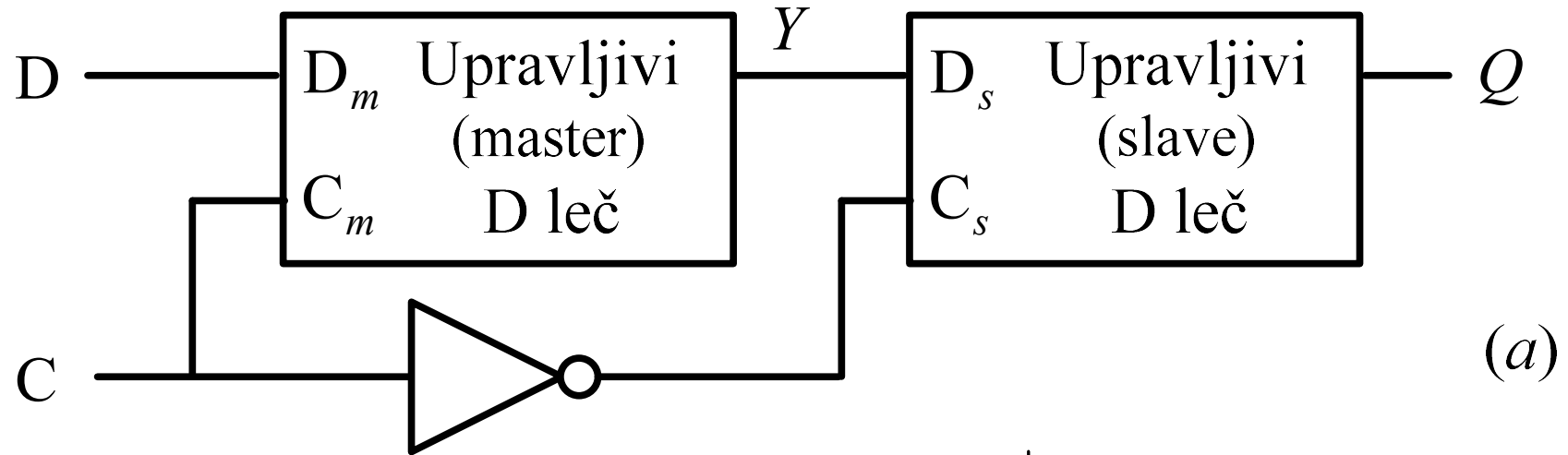
(c)

■ Primjer:

D FLIP-FLOP

C	D	Q_{t+1}	
↓	0	0	← Reset
↓	1	1	← Set

(b)

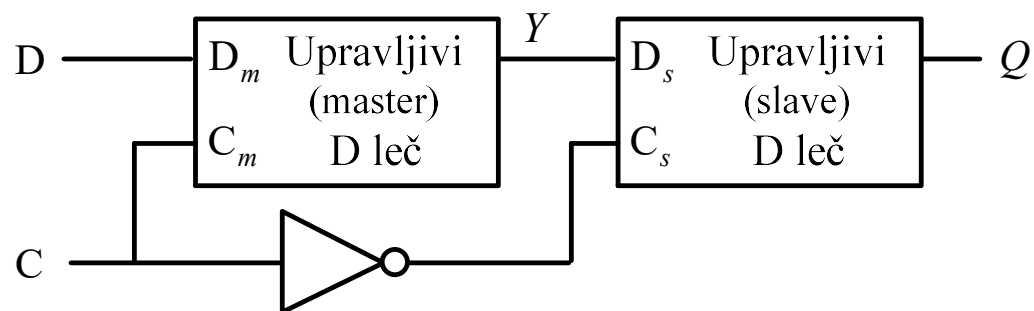
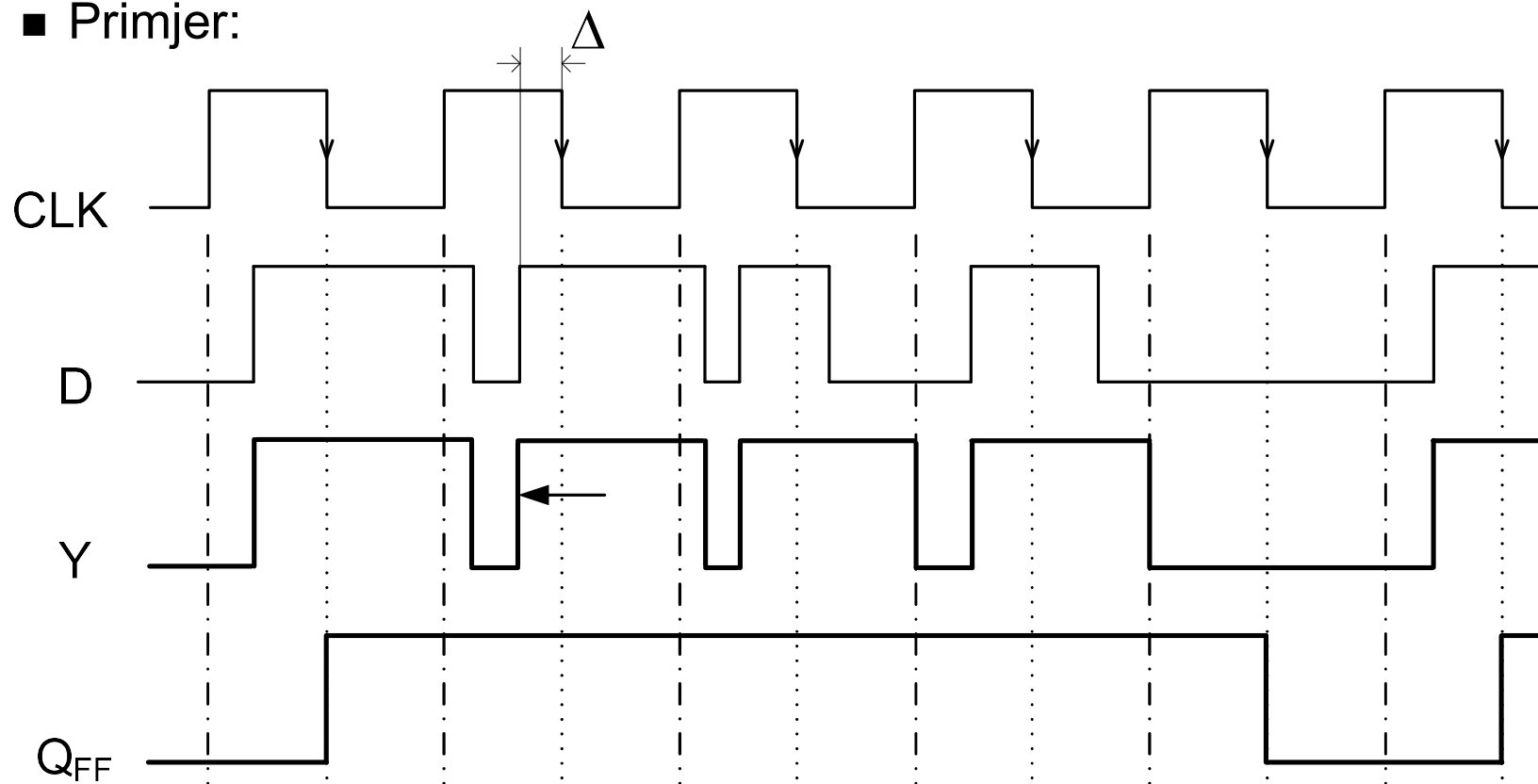

Silazna ivica

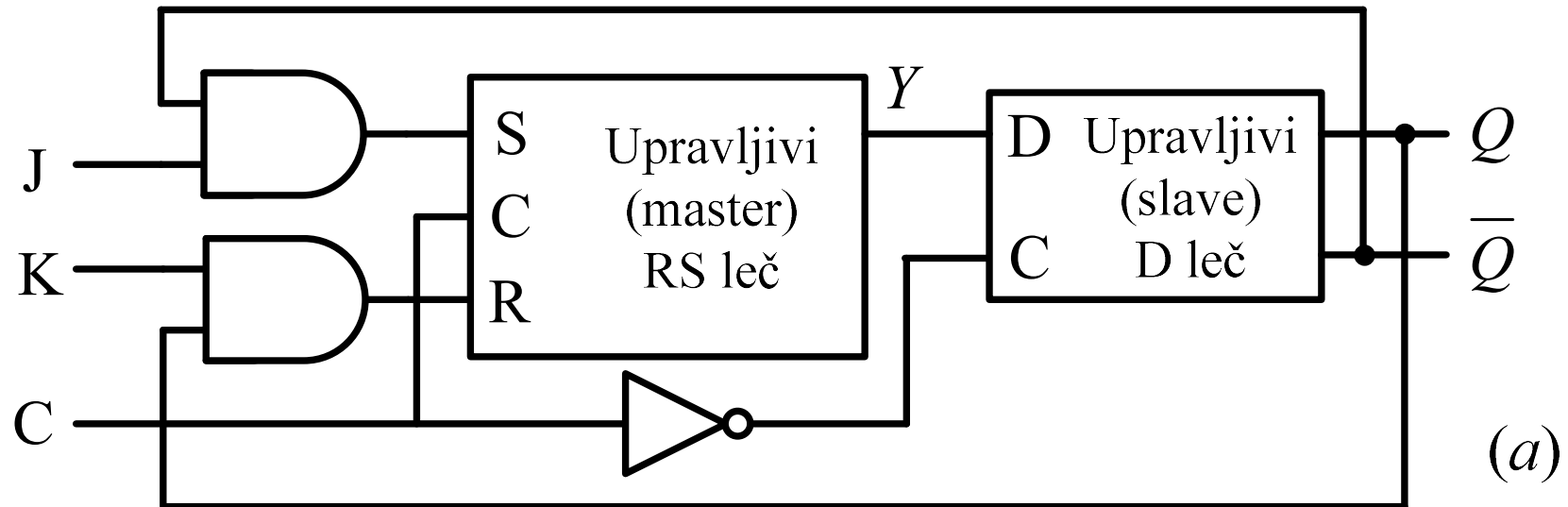

Uzlazna ivica

■ Primjer:

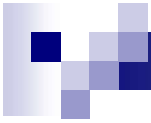

JK FLIP-FLOP

C	J	K	Q_{t+1}	
↓	0	0	Q_t	← Zatečeno stanje
↓	0	1	0	← Reset
↓	1	0	1	← Set
↓	1	1	\bar{Q}_t	← Komplement

(b)

■ Primjer:

